

LEKCE 1

LIDSKÉ TĚLO

Dříve než se pustíme do toho, abychom si řekli, jak pojmenovat, co nás kde bolí, jaké máme příznaky anebo jak jsme se poranili, tak je potřeba se naučit některá slovíčka z oblasti lidské anatomie.

Lidské tělo se anglicky řekne **human body**. Tělo tvoří kostra **skeleton**, která je složená z jednotlivých kostí **bones** a masa **flesh**. To se skládá ze svalů **muscles**, šlach **tendons**, vazů **ligaments**, kloubů **joints** a cév **veins**. Cévy proudí krev **blood**. Tělo je zvnějšku chráněno kůží **skin**.

- Části těla

Části těla se anglicky řeknou **body parts** anebo **parts of the body**. Jejich základní přehled naleznete v tabulce dole. Na co je potřeba si dát pozor a co se často plete jsou slova **hand** a **arm**, protože obě překládáme do češtiny jako *ruka*. Zatímco slovem **arm** se myslí celá ruka, tedy končetina (tj. *paže*), tak **hand** je pouze její konec, tj. ruka od zápěstí dolů. Podobně nezaměňujeme slova **leg** a **foot**. Slovo **leg** opět označuje celou nohu jako končetinu, kdežto **foot** je pouze část nohy od kotníku dolů (též *chodidlo*). Pozor, slovo **foot** má nepravidelné množné číslo: **feet** (= *nohy*).

Dále angličtina rozlišuje slovo *prst*, které zní buď **finger**, pokud se jedná o *prst na ruce* anebo **toe**, pokud se jedná o *prst na noze*.

head	hlava	wrist	zápěstí
neck	krk	palm	dlaň
shoulder	rameno	finger	prst (na ruce)
chest	hrud'	thumb	palec (na ruce)
arm	ruka (paže)	thigh	stehno
hand	ruka	shin	holeň

back	záda	leg	noha
elbow	loket	foot	noha (od kotníku)
forearm	předloktí	calf	lýtka
hip	bok	toe	prst (na noze)
bottom	zadek, zadnice	ankle	kotník
belly	břícho	heel	pata
rib	žebro	nail	nehet

*I dislocated my **shoulder** playing beach volleyball.*

*What's the matter with your **hand**? It's bleeding.
The doctor felt her pulse on her **wrist**.*

*Your **ankle** is badly swollen, you need to rest it.*

*Your **feet** blistered.*

*She's got a nasty bruise on her **shin**.*

*He had a nasty rash on his **arm**.*

*My **skin** bruises quite easily.*

*Vykloubil jsem si **rameno**, když jsem hrál plážový volejbal.*

*Co máš s **rukou**? Krvácí.
Lékař jí nahmatal puls na **zápěstí**.*

*Máte hodně oteklý **kotník**, musíte jej nechat odpočinout.*

*Udělal se vám na **nohou** puchýře.*

*Má ošklivou podlitinu na **holeni**.*

*Měl ošklivou vyrážku na **paži**.*

*Na **kůži** se mi snadno tvoří modřiny.*

● **Hlava (head)**

Naučme se další slovíčka, tentokrát z oblasti smyslových orgánů a dalších částí hlavy. *Obličej* se řekne **face**, toto slovo dnes zná každý díky slovu *facebook*, které se dá volně přeložit jako „kniha tváří“ (slovo bylo odvozeno z pojmenování pro papírové letáčky se jmény a fotografiemi studentů, které dostávají studenti prvních ročníků na amerických univerzitách). *Tvář* jako taková se tedy taky řekne **face** anebo **cheek**, pokud máme na mysli *tvář* jako *líci*.

Dále je potřeba zmínit anglické slovo pro *čelo*, které má dvojí možnou výslovnost: **forehead** ['fo:,hed] anebo taky ['fo rid]. Dále pozor na anglické slovo pro *zub*, které tvoří nepravidelné množné číslo: **tooth** (zub) a **teeth** (zuby).

face	obličej	mouth	ústa
forehead	čelo	cheek	tvář (líce)
eye	oko	chin	brada
ear	ucho	lips	rty
nose	nos	tooth / teeth	zub / zuby

jaw	čelist	tongue	jazyk
-----	--------	--------	-------

*I've got something in my **eye**.*

*My **nose** is really blocked and I can't smell anything.*

*His bottom **lip** was swollen.*

*His **face** suddenly became pale and I thought he was going to faint.*

*I've got itchy **eyes**.*

*I'm deaf in one **ear**.*

*The dentist took an X-Ray of my **jaw**.*

*Please stick out your **tongue**.*

*How did you get that **black eye**?*

*Open your **mouth** wide and say 'Ah'.*

*You've got an **ear** infection.*

*Do you have trouble with your **teeth**?*

*Mám něco v **oku**.*

*Mám zcela ucpaný **nos** a nic necítím.*

*Měl oteklý spodní **ret**.*

*Náhle zbledl v **obličeji** a myslel jsem, že omdlí.*

*Svědí mě **oči**.*

*Jsem hluchá na jedno **ucho**.*

*Zubař mi udělal rentgen **čelisti**.*

*Vyplázněte prosím **jazyk**.*

*Jak jste přišel k tomu **monoklu**?*

*Otevřete hodně **ústa** a řekněte „á“.*

*Máte infekci v **uchu**.*

*Máte problémy se **zuby**?*

• Krevní skupiny (Blood types)

Krevní skupiny **blood types** se označují v angličtině stejně jako v češtině, jen pozor na skupinu *nula*, která se čte jako „o“ [əu].

A	[ei]	B	[bi:]	AB	[ei'bi:]	0	[ou]
---	------	---	-------	----	----------	---	------

+	positive	-	negative
---	----------	---	----------

My blood is A+.

Mám krevní skupinu A+.

• Vnitřní orgány (Internal organs)

Nakonec se podívejme na názvosloví orgánů.

heart	srdce	small intestine	tenké střevo
brain	mozek	large intestine	tlusté střevo
stomach	žaludek	pancreas	slinivka
liver	játra	(urinary) bladder	močový měchýř
lungs	plíce	gall bladder	žlučník
kidneys	ledviny	appendix	slepé střevo

spleen	slezina	thyroid	štítná žláza
artery	tepna	womb	děloha

*Kristýna's husband had a **heart attack** three years ago.*
*I stayed in the hotel because I had an **upset stomach**.*
*He died of **liver failure**.*
*Petra had to go into hospital to have her **appendix** out (=have it removed).*
*I take **thyroid** medicine.*
*Linda had to have her **gall bladder** removed.*
***Spleen** plays an important role in the immune system.*

*Manžel Kristýny prodělal před třemi lety **infarkt**.*
*Zůstal jsem na hotelu, protože jsem měl **žaludeční nevolnost**.*
*Zemřel na **selhání jater**.*
*Petra musela jít do nemocnice, aby jí vyoperovali **slepé střevo** (appendix).*
*Beru léky na **štítnou žlázu**.*
*Linda si musela nechat odstranit **žlučník**.*
***Slezina** hraje důležitou roli v imunitním systému.*

● **Co lidské tělo dělá** (What human body does)

walk	chodit	swallow	polykat
move	hýbat se	shake	třást se
breathe	dýchat	stagger	vrávorat
sweat	potit se	limp	kulhat
sneeze	kýchat	be thirsty	mít žízeň
blow nose	smrkat	urinate / pass water	jít na malou stranu
cough	kašlat	defecate	jít na velkou stranu

*I keep **sneezing**.*
*My chest hurts when I **cough**.*
*I can't **move** my neck.*
*You are **limping**!*
*I **sweat** a lot at night.*

*Pořád **kýchám**.*
*Bolí mě na hrudi, když **kašlu**.*
*Nemůžu **hýbat** krkem.*
*Ty **kulháš**!*
*V noci se hodně **potím**.*

● **Pokyny lékaře** (Doctor's instructions)

Don't move.
Breathe deeply.
Relax.
Lie down.

Nehýbejte se.
Dýchejte zhluboka.
Uvolněte se.
Lehněte si.

Lekce 1 – Lidské tělo

Sit down.

Stand up.

Raise your arms.

Take your clothes off.

Show me where it hurts.

Sedněte si.

Postavte se.

Zvedněte ruce.

Sundejte si oblečení.

Ukažte mi, kde to bolí.

Překládová cvičení:

Spadla jsem a uhodila se do hlavy.

.....

Vaše noha není zlomená.

.....

Znáte svou krevní skupinu?

.....

Ukažte mi záda.

.....

Lehněte si na břicho.

.....

Mám oteklou nohu.

.....

Vykloubil jsem si rameno.

.....

Můžete chodit?

.....

Máte zlomené žebro.

.....

Mám ztuhlý krk.

.....

Otevřete ústa.

.....

Nechal si včera vyoperovat slepé střevo.

.....

Operují mu játra.

.....

Co se vám stalo s loktem?

.....

Můžete se hýbat?

.....

Mám zlomené zápěstí.

.....

Potíte se v noci?

.....

Ledviny máte v pořádku.

.....

Máte problémy s dechem?

.....

Je to žebro zlomené?

.....

Máte kašel?

.....

Uvolněte se.

.....

Vypadá bledě a třese se.

.....

Hodně mě bolí žaludek.

.....

Včera mě celou noc strašně bolel zub.

.....

Jestli vás bolí hlava, měl byste si vzít aspirin.

.....

Správné odpovědi:

Spadla jsem a uhodila se do hlavy.

I fell and hit my head.

Vaše noha není zlomená.

Your leg isn't broken.

Znáte svou krevní skupinu?

Do you know your blood type?

Ukažte mi záda.

Show me your back.

Lehněte si na břicho.

Lie down on your stomach.

Mám oteklou nohu.

I have a swollen foot.

Vykloubil jsem si rameno.

I dislocated my shoulder.

Můžete chodit?

Can you walk?

Máte zlomené žebro.

You've broken your rib.

Mám ztuhlý krk.

I've got a stiff neck.

Otevřete ústa.

Open your mouth.

Nechal si včera vyoperovat slepé střevo.

He had his appendix out yesterday.

Operují mu játra.

They are operating on his liver.

Co se vám stalo s loktem?

What happened to your elbow?

Můžete se hýbat?

Can you move?

Mám zlomené zápěstí.

I've broken my wrist.

Potíte se v noci?

Do you sweat overnight?

Ledviny máte v pořádku.

Your kidneys are OK.

Máte problémy s dechem?

Are you having problems with breathing?

Je to žebro zlomené?

Is the rib broken?

Máte kašel?

Do you cough?

Uvolněte se.

Relax.

Vypadá bledě a třese se.

He looks pale and he is shaking.

Hodně mě bolí žaludek.

I've got bad stomach ache.

Včera mě celou noc strašně bolel zub.

I had terrible toothache all last night.

Jestli vás bolí hlava, měl byste si vzít aspirin.

If you have a headache, you should take some aspirin.

Lekce 1 – Lidské tělo